

Інформаційна записка Центрального комітету Профспілки металургів і гірників України про стан виконання Галузевої угоди ГМК України у I півріччі 2019 року

При підготовці Інформаційної записки використовувалася інформація, яку було надано первинними та територіальними комітетами Профспілки за формою, затвердженою постановою Президії ЦК ПМГУ, фахівцями Профспілки за результатами моніторингу дотримання прийнятих Сторонами зобов'язань по Галузевій угоді ГМК України на 2011-2012 роки, результати аналізу чинних колективних договорів підприємств, а також матеріали, розміщені у засобах масової інформації та мережі "Інтернет".

Згідно Постанови Президії ЦК ПМГУ № П-8-1 від 13.09.2011р. **ЦК ПМГУ контролює виконання 14 зобов'язань Галузевої угоди ГМК України на 2011-2012 роки** (далі – **ГУ, Угода**), яка згідно чинному законодавству, п.1.11 Угоди та Постанови VIII Пленуму ЦК ПМГУ від 28.05.2013 року **продовжує діяти до укладення нової Угоди.**

Аналіз виконання **розділу I «Загальні положення» Угоди** висвітлює наступне.

У минулому півріччі на більшості підприємств ГМК діяли та виконувалися колективні договори, укладені у відповідності з Галузевою угодою ГМК України на 2011-2012 роки. Переважна більшість основних зобов'язань ГУ, які знаходяться на контролі ЦК ПМГУ, у колективних договорах підприємств галузі відображені. ***П. 1.7 Угоди виконувався частково.***

Аналіз виконання зобов'язань **розділу II «Сприяння розвитку виробництва, забезпечення продуктивної зайнятості, запобігання банкрутству підприємств»** свідчить, що впродовж I півріччя 2019 року Сторона власників докладала зусиль для забезпечення конкурентоспроможності продукції, збільшення обсягів її виробництва і поліпшення фінансово-економічного стану підприємств ГМК, ситуація в галузі у звітному періоді дещо покращилась.

Впродовж I півріччя 2019 року результати роботи підприємства ГМК були певною мірою пов'язані із складним станом економіки України, у тому числі з не розв'язаними з минулих часів проблемами - відсутністю комплексної та послідовної підтримки галузі державою, високою собівартістю українського металу, значною технологічною відсталістю підприємств галузі і неналежним рівнем їх модернізації, слабкою розвиненістю внутрішнього ринку споживання металопродукції і залежністю від кон'юнктури світового ринку.

ГМК України орієнтований на експорт і знаходиться під впливом коливання світових цін на металопродукцію та конкуренції за ринки збуту, що підвищує його ризики. У зв'язку з цим вітчизняна металургія є надзвичайно вразливою до світової ринкової кон'юнктури. ГМК України не має, але вкрай потребує ємного вітчизняного внутрішнього ринку. Попри таку ситуацію металургія залишається однією з основних промислових галузей України, яка постійно забезпечує більше третини валютних надходжень держави – український метал та продукція ГМК постачаються у більш як 60 країн світу. Розвиток вітчизняного ГМК та його стабільна робота – ключова умова для сталого розвитку конкурентоспроможної промисловості (фундаментальною складовою якої він є) та незалежної економіки України. За різними даними за 2017-2018 роки підприємства ГМК інвестували в нашу економіку більш як \$1 млрд. Незважаючи на численні розмови про унікальність вкладу АПК у вітчизняну економіку та перспективи ІТ- галузі, ці дві галузі не формують

аналогічного металургії вкладу у частку зайнятості населення та суміжні галузі. Металургія є однією з найбільших галузей вітчизняної економіки, яка виробляє сировину для машинобудування, транспортної та будівельної промисловості. Вона є базовою галуззю, яка формує майже 30% вітчизняного виробництва промислової продукції.

Протягом найближчих трьох років світові сталеливарні потужності можуть збільшитися приблизно на 4-5% (про це йдеться в регулярному звіті секретаріату Комітету зі сталі Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)), тому **майбутнє вітчизняного ГМК залежить від успішності стратегічних підходів та рішень корпорацій і державницького протекціоністського підходу до розвитку внутрішнього попиту і підтримки експорту задля забезпечення конкурентоспроможності металургійної продукції підприємств України на світових ринках** (важливо враховувати - посилення конкуренції на світовому ринку металопродукції в першу чергу викликано тим, що у країнах з ринковою економікою (на відміну від України) в останні роки минулого століття була проведена велика модернізація металургійних підприємств, основою якої стало будівництво сучасних екологічно чистих металургійних потужностей для випуску кінцевої продукції з високою доданою вартістю. Металургійні підприємства провідних країн світу замість випуску мартенівської сталі перейшли на киснево-конверторне виробництво та виплавку електросталей).

Основними продуктивими групами у структурі експорту вітчизняної металопродукції є напівфабрикати та готовий прокат.

Частка експорту металопродукції у загальному обсязі виробленої металопродукції є достатньо високою. Так, за 6 місяців 2019 року порівняно з аналогічним періодом 2018 року питома вага експорту металопрокату у загальному обсязі виробленого металопрокату склала 87% проти 85,4%. За даними ДП «Держаналітінформ» у першому півріччі 2019 року експорт металопрокату склав близько 8,11 млн т проти 7,82 млн т, у аналогічному періоді 2018 року. 47% експорту прокату припадає на напівфабрикати (у 1 півріччі 2018 року цей показник складав 45%). В той же час виручка від експорту металопрокату зменшилася на 280 млн грн або на 6,7% та склала 3,9 млрд грн, що пояснюється коливанням цін на світовому ринку металопрокату. Зокрема, за 5 місяців поточного року у порівнянні з відповідним періодом минулого року ціни на світовому ринку зменшилися в середньому на 11%, а по окремим видам металопрокату - від 8% до 13%. При цьому, за цей же час ціни на основні сировинні ресурси зросли: по аглоруді - на 21%, концентрату – на 4%, окатишам – на 7%, природному газу – на 8%, електроенергії – на 7%.

У I півріччі 2019 року експорт залізорудної продукції через морські порти України збільшився в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 33,9%, до 11,4 млн т. Про це свідчать дані Адміністрації морських портів. Невелике збільшення експорту досягнуто в металопрокаті – на 0,2% (до 1,2 млн т). Експорт металопродукції, навпроти, небагато скоротився. За перші шість місяців року українські морські гавані перевалили на експорт 7,9 млн т чорних металів. Це на 2,5% менше, ніж у відповідний період минулого року. У тому числі експорт чавуну через порти знизився на 31,1%, до 2,977 млн т. Експорт металобрухту скоротився на 39,1%, до 24,07 тис. т.

Продукція вітчизняного ГМК забезпечила в 1 півріччі 2019 року 34,8% експортної перевалки морських портів держави.

За даними Об'єднання «Укрметалургпром» за 6 місяців поточного року чистий дохід від реалізації металургійних підприємств зменшився на 13 млрд грн та склав 167 млрд грн або на 7% менше рівня аналогічного періоду минулого року. Фінансовий результат до оподаткування склав (-)10,7 млрд грн проти 8,7 млрд грн прибутку аналогічного періоду минулого року.

Дебіторська заборгованість станом на 01.07.2019 склала 180,3 млрд грн проти 175 млрд грн у аналогічному періоді минулого року.

Кредиторська заборгованість станом на 01.07.2019 склала 240 млрд грн проти 222 млрд грн відповідно.

Станом на 01.07.2019 до відшкодування з бюджету ПДВ заявлено 4,8 млрд грн (станом на 01.07.2018 – 5,5 млрд грн). За 6 місяців поточного року з бюджету металургам відшкодовано 18,5 млрд грн, проти 13,8 млрд грн у такому ж періоді 2018 року.

Україна в світовому металургійному виробництві у I півріччі 2019 р.
(за даними Всесвітньої асоціації виробників сталі (World steel Association))

Чавун

За 6 місяців 2019 р. металургійними підприємствами країн світу вироблено 681,7 млн т чавуну, з яких 637,1 млн т доменним способом і 44,6 млн т методом прямого відновлення. Це на 4,67% вище за показник аналогічного періоду 2018 р. (651,40 млн т).

Перше місце, як і завжди, належить Китайській Народній Республіці - 404,21 млн т, що на 7,85% перевершує показник 6 місяців 2018 р (374,79 млн т). Частка китайського чавуну в світовому виробництві за січень-червень 2019 р. становить 59,3%.

Позиції інших країн-лідерів не змінилися.

Україна знаходиться на 10-му місці серед 40 країн-виробників чавуну (10,24 млн т або 100,98% відносно 6 місяців 2018 р.).

Сталь

Світова виплавка сталі у I півріччі 2019 р. становить 925,01 млн т, що на 4,87% перевищує показник січня-червня 2018 р. (882,04 млн т).

Лідером тут також є Китайська Народна Республіка - 492,17 млн т, що на 9,90% перевищує показник аналогічного періоду 2018 р. (447,83 млн т). Частка КНР у світовому виробництві сталі становить 53,2%.

Позиції інших країн-лідерів залишилися без змін: далі йдуть Індія (9,3 мільйона тонн, +4%), Японія (8,8 мільйона тонн, +0,4%), США (7,3 мільйона тонн, +3,1%), Південна Корея (5,96 мільйона тонн, -2,6%), Росія (5,88 мільйона тонн, -2,6%), Німеччина (3,4 мільйона тонн, -5,8%), Бразилія (2,8 мільйона тонн, -3,1%), Туреччина (2,7 мільйона тонн, -11%), Іран (2,16 мільйона тонн, +6,1%), Італія (2,1 мільйона тонн, -2,5%), Тайвань (1,96 мільйона тонн, -0,3%). Загалом в червні 2019 року у порівнянні з червнем минулого року 64 країни, що входять в рейтинг WSA, збільшили виробництво сталі на 4,6% – до 158,98 мільйона тонн. За підсумками січня-червня поточного року Україна збільшила виробництво сталі в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року на 5,2% – до 10,93 мільйона тонн

Серед 62 країн-виробників сталі Україна, як і раніше, обіймає 13-у позицію (10,93 млн т або 105,3% відносно січня-червня 2018р.).

Незважаючи на низку проблем, за 6 місяців 2019 року у порівнянні з відповідним періодом 2018 року відбулося збільшення виробництва основних видів металопродукції.

За даними Об'єднання "Укрметалургпром" у 1 півріччі 2019 року підприємствами ГМК вироблено:

- залізорудного концентрату – 31,62 млн т, або 105% у порівнянні з 1 півріччям 2018р.;
- окатишів – 10,93 млн т або 103%;
- агломерату – 15,8 млн т (102%);
- коксу – 5,19 млн т (97%);
- чавуну – 10,24 млн т (101%);
- сталі – 10,93 млн т (105%);
- прокату – 9,42 млн т (102%);
- трубної продукції – 564 тис т (104%);
- металовиробів – 91 тис т (118%).

П. 2.1 Угоди виконаний частково.

Станом на 09.07.2019р. у роботі перебували 17 з 21 доменних печей (81%), 13 конвертерів з 16-ти (81%), 7 мартенівських печей з 9-ти (78%), 6 електропечей з 15-ти (40%) і всі 15 машин безперервного лиття заготовки.

Залишається гострою проблема зайнятості, яка у значній мірі залежить від стабільної роботи підприємств та їх забезпечення замовленнями на продукцію.

Чисельність працюючих на більшості підприємств по всіх регіонах зменшилась.

Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих на добуванні металевих руд, за перше півріччя 2019 року склала 66187 чол. або 95,9% проти аналогічного періоду минулого року, на виробництві коксу та коксопродуктів – 7199 чол. або 88,2%, у чорній металургії – 89472 чол. або 98,2%, на виробництві труб та фітінгів – 15001 чол. або 101%, на виробництві дорогоцінних та інших кольорових металів – 10797 чол. або 101,1%.

Зниження чисельності по переділах обумовлене головним чином оптимізацією чисельності, передачею на аутсорсинг функцій допоміжних служб на окремих метзаводах, добровільним звільненням працівників, що досягли пенсійного віку. Поряд з цим у зв'язку з невдоволеністю працівників рівнем заробітної плати на деяких підприємствах ГМК, відбувається відтік працівників на підприємства європейських країн, де рівень заробітної плати значно вищий.

На окремих підприємствах рівень зниження чисельності працюючих, зокрема, склав:

- ДП «УкрдіпроМез» - 16,6%
- ПрАТ «Суша Балка» - 9,6%,
- ТОВ «ДМЗ Комінмет» - 9%,
- ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - 7%,
- ПрАТ «Дніпроспецсталь» - 6,4%,
- АТ «Марганецький ГЗК» - 5,9%,
- ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» - 5,5%,
- ПАТ «Інтерпайп Новомосковський трубний завод» - 4,9%.

Слід зазначити, що деякі підприємства, навпаки, збільшили чисельність працівників в розмірі:

- ПАТ «МК «Запоріжсталь» - 5,4%,
- ТОВ «МЗ «Дніпросталь» - 5,2%,
- ПАТ «Дніпрометиз» - 4,8%,
- ПрАТ «МК «Азовсталь» - 10,7%.

Ускладненим був, як і раніше, у звітному періоді доступ трудового колективу до інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, яка необхідна для співпраці, залучення працівників до участі у корпоративному управлінні та підвищення їх заінтересованості в ефективній роботі підприємства. Як і раніше, недоступність квартальної фінансової звітності підприємств унеможлиблює порівняльний аналіз економічного стану підприємств, суттєво ускладнює процес колективних переговорів та контроль виконання досягнутих домовленостей **(п.2.4 виконується частково)**.

Профспілка зазвичай сумлінно поставилася до виконання зобов'язань п. 2.6. Дії ЦК ПМГУ протягом I півріччя 2019 року, як і в попередні періоди, були спрямовані на вирішення проблем членів Профспілки та проблем ГМК як в цілому, так і його окремих підприємств, що зачіпають соціально-економічні інтереси трудових колективів.

Виконуючи зобов'язання п.2.7, фахівці Профспілки надавали рекомендації щодо економічних і юридичних аргументів профспілкової сторони при підготовці до колективних переговорів, аналізі стану виконання колективних договорів та виникненні спірних питань щодо виконання їх норм та норм Галузевої угоди.

Мали місце недоліки колективно-договірного та локального регулювання праці, зокрема, відсутність деяких основних зобов'язань Галузевої угоди у колективних договорах підприємств (ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром», ПрАТ «ЦГЗК», ПрАТ «ІнГЗК», ТОВ «Метінвест-Криворізький ремонтно-механічний завод», ПрАТ «Електромашпромсервіс», ПрАТ «СУХА БАЛКА», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Дніпроспецсталь», ПрАТ «Запоріжжкокс», ПрАТ «Укрграфіт», ТОВ «Метінвест-Маріупольський ремонтно-механічний завод», ПАТ «Часівоярський вогнетривкий комбінат», ПрАТ «Новотроїцьке рудоуправління», ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча», ТОВ «Електросталь-Курахово», ПАТ «Марганецький

гірничо-збагачувальний комбінат», АТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат», ПрАТ «Южжокс», ПрАТ «Дніпровський КХЗ», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ТОВ «ДМЗ «Комінмет», Філія «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ПАТ «ДЗПВ», ТОВ «Дніпросталь», АТ «Нікопольський завод феросплавів» та інш.), **хоча деякі з цих зобов'язань виконуються** (ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», АТ «Нікопольський завод феросплавів», ПрАТ «Дніпроспецсталь», ПрАТ «Запоріжжокс», ПрАТ «Полтавський ГЗК» та інш.), **та невиконання чи часткове виконання окремих норм Галузевої угоди** (ПрАТ «ІнГЗК», ПрАТ «ЦГЗК», ПрАТ «СУХА БАЛКА», ПрАТ «Електромашпромсервіс», ТОВ «ДМЗ «Комінмет», АТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», Філія «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Укрграфіт», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та інш.).

В деяких колдоговорах не визначені відповідно до п.2.19 ГУ обсяги професійного навчання працівників та загальні суми витрат на ці цілі (ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», АТ «Покровський ГЗК», ПрАТ «Теплогенерація», ПАТ «Дніпрометиз», ПрАТ «Укрграфіт», ТОВ «Метінвест-МРМЗ» та інш.), окремі роботодавці не забезпечили виконання норми п.2.20 ГУ щодо забезпечення здійснення підвищення кваліфікації працівників не рідше ніж один раз на 5 років (**пп.2.19, 2.20 виконані частково**).

Профспілкова Сторона виконувала зобов'язання щодо проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань трудового законодавства (**п. 2.22**). Відповідна інформація оприлюднювалася на лекціях та семінарах, у профспілкових, корпоративних та місцевих газетах, журналі «Ваше доверие», інформаційних бюлетенях, на сайтах ЦК та територіальних комітетів, стендах профспілкових організацій, де надаються консультації членам профспілки та розміщується інформаційний та роз'яснювальний матеріал. Значно поширилась практика надання юридичних консультацій через сайти ЦК ПМГУ, територіальних організацій та профкомів первинних профспілкових організацій Профспілки.

Перевірки дотримання трудового законодавства є одним з головних завдань правових (громадських) інспекторів праці Профспілки. В порівнянні з аналогічним періодом 2018 року їх кількість дещо зменшилась – відповідно з 243 до 200 (**п. 2.24**).

Перевірки, проведені у минулому півріччі Правовою інспекцією праці Профспілки металургів і гірників України показали: **мають місце порушення трудового законодавства** стосовно звільнення та переведення, робочого часу, часу відпочинку, оплати праці, змін істотних умов праці, гарантій і компенсацій та інш. Левову частку порушень становлять порушення з питань робочого часу, оплати праці та часу відпочинку. Це порушення:

- із залученням працівників до виконання роботи не передбаченої трудовим договором;
- безпідставне позбавлення премій;
- доплат за виконання роботи відсутнього працівника;
- порушення графіків відпусток;
- залучення до роботи у вихідні та понаднормово без оформлення документально і без оплати та інш.

Майже у всіх регіонах відзначається збільшення таких порушень у зв'язку з виїздом працівників на заробітки до інших країн, що призводить до браку кваліфікованих кадрів. Власники великих підприємств це суттєво відчувають і поступово підвищують заробітну плату спеціалістам основних виробництв (так, заробітна плата горнового становить вже більше 33 тис. грн, а майстра основного виробництва - більше 44 тис. грн).

У минулому півріччі поточного року у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року кількість виявлених порушень збільшилася з 776 до 790. Чисельність працівників, права яких порушено, навпаки, – зменшилася з 8882 до 7474 чоловік.

Приклади позитивного вирішення питань захисту трудових прав працівників:

- багаторічна боротьба профкому ПрАТ «МК «Азовсталь» з аутсорсінговою компанією ТОВ «АСКОМ СЕРВІС» за дотримання прав працівників завершилась перемогою профкому - з 1 березня поточного року контролерів з виробництва чорних металів повернули до ПрАТ «МК «Азовсталь»;

- принципова позиція профкому ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не дозволила позбавити 100% премії змінного майстра нібито за «незабезпечення контролю якості продукції», що привело до випуску труби з дефектом. В процесі розгляду скарги виявилось, що причиною цього був незадовільний технічний стан обладнання та механізмів, про що майстер неодноразово доповідав на оперативних нарадах. Керівництво цеху ніяких заходів не вжило, при цьому вирішило позбавити майстра премії. В результаті кваліфікованих дій профкому премія йому була виплачена;

- у ПрАТ «ММК ім. Ілліча» безпідставно позбавили премії також іншого працівника за неналежне виконання своїх обов'язків. Як з'ясувалося при перевірці, операторові пульта управління майстер доручив додатково виконати роботу штабелювальника металу, при виконанні якої було допущено неправильне кріплення багажу. При цьому майстер знав, що працівник не проходив навчання за цією професією і не мав виконувати зазначену роботу. В підсумку на вимогу профкому премія була повернута;

- до профкому ПрАТ «Полтавський ГЗК» звернулась інженер ЕТК та КВП зі скаргою на наказ, яким її після виходу з відпустки по догляду за дитиною перевели з посади інженера на посаду молодшого спеціаліста без мотивації, але з попередженням, що у випадку, якщо вона на це не погодиться, то буде звільнена з роботи згідно п. 6 ст. 36 КЗпП України. Після внесення подання роботодавцю про порушення вимог ст. 32 КЗпП працівницю залишено на своїй посаді.

Кількість наданих правовими інспекторами ПМГУ консультацій за минуле півріччя поточного року - 7997, з них членам Профспілки – 7369. Від імені профорганізацій та членів профспілки складено 64 процесуальні документи. Правові інспектори профспілки здійснювали в судах та інших органах представництво інтересів 4 працівників. На користь працівників винесено 29 судових рішень. За результатами перевірок роботодавцям направлено 284 подання про усунення виявлених порушень.

Сторона власників не доводила до профспілкових комітетів інформацію щодо планів проведення на підприємстві реструктуризації, корпоратизації, санації. Не забезпечувалась також гласність і прозорість при здійсненні зазначених процедур. При провадженні справ про банкрутство (ДП «Дирекція КГЗКОР» (здійснюється санація), ПАТ «Дніпропетровський трубний завод» (порушено справу про банкрутство), ПрАТ «Завод напівпровідників» (визнано банкрутом, здійснюється ліквідація)) практично не враховувалися пропозиції профспілкової сторони щодо здійснення заходів, спрямованих на недопущення або пом'якшення негативних соціальних наслідків (**п. 2.26 не виконувався**).

Частково виконувалися зобов'язання за пунктами 2.27 – 2.28, зокрема, щодо інформування профспілкових комітетів про рішення, що прийняті наглядовими радами акціонерних товариств. У переважній більшості сторона власників також не сприяла участі профспілкових представників у засіданнях наглядових рад, незважаючи на те, що чинний Закон України «Про акціонерні товариства» таку можливість передбачає.

Профспілкова сторона виконувала свої зобов'язання за п.п. 2.31 – 2.32 ГУ.

«Угода про взаємодію і співпрацю» між Центральним комітетом Профспілки і Фондом державного майна України залишається чинною, хоча у 1 півріччі 2019 році потреба у проведенні спільного засідання сторін не виникала.

У разі порушення справи про банкрутство підприємства профспілкова сторона сприяла поданню його працівниками, профспілковим комітетом заяв до суду щодо стягнення заборгованості із заробітної плати та профспілкових внесків, а також делегувала своїх представників для участі у зборах та комітеті кредиторів.

Особливу увагу сторони Угоди приділяли виконанню зобов'язань **розділу III «Оплата і нормування праці»**.

У I півріччі 2019 року рівень середньої заробітної плати по всіх переділах ГМК України зріс у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року.

На підприємствах, які добувають металеві руди, середня зарплата склала 15465,6 грн. (130,5% проти аналогічного періоду минулого року),

- на підприємствах, які виробляють кокс, - 16574,7 грн. (144,6%),

- на металургійних підприємствах (у цілому) – 14814,2 грн. (128,1%),

у тому числі:

- у чорній металургії – 16448,5 грн. (130,5%),

- на трубних підприємствах – 12957,8 грн. (127,3%),

- у кольоровій металургії та виробництві дорогоцінних металів – 10048,5 грн. (119,9%).

Виконується на більшості підприємств **норма п.3.2.1 ГУ** по тарифу 1 розряду (105% прожиткового мінімуму).

Не всі колективні договори містять зобов'язання щодо щорічного росту середньої заробітної плати відповідно **п.3.6 ГУ**, згідно якого він повинен бути не меншим ніж 18% на базі ефективності виробництва. При цьому темпи росту середньої заробітної плати за I півріччя 2019 року відносно аналогічного періоду 2018 року свідчать про те, що **на більшості підприємств цей рівень досягнутий**.

Найвищий рівень середньої зарплати за перше півріччя 2018 року досягнутий у ТОВ «Металургійний завод «Дніпросталь» - 21 442 грн., ПАТ «Запоріжсталь» - 21 048 грн., ПрАТ «Запоріжжкокс» - 20 934 грн., ТОВ «Запорізький ливарно-механічний завод» - 20 289 грн.

Інфляція з початку року склала 103,6%, до аналогічного періоду 2018 року – 109%.

Зниження рівня зарплати відносно 2018 року відбулося у ПАТ «Дніпропетровський завод прокатних валків», ПрАТ «Дружківський метизний завод», ДП «Державний інститут Гіпропром», ПАТ «Часівоярський вогнетривкий комбінат».

За звітний період не вдалося скоротити заборгованість по заробітній платі, сума боргу станом на 1 липня 2019 року склала 30587,6 тис. грн. Це, зокрема, стосується ПАТ «Дніпропетровський трубний завод», ПАТ «Дніпрометробуд», ПАТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат», Державного підприємства «Завод порошкової металургії» (м. Бровари).

Профспілка продовжувала проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань оплати та нормування праці, розрахунків вартості робочої сили, індексації грошових доходів тощо (**п.3.17**). Фахівці ЦК ПМГУ читали лекції, провели низку семінарів та оперативно інформували профактив про зміни законодавства з означених питань, надавали членським організаціям відповідні рекомендації.

Виконуючи зобов'язання **п.3.18**, фахівці Центрального та територіальних комітетів ПМГУ здійснювали експертну оцінку змін до колективних договорів та їх проектів, контролювали їх відповідність Галузевій угоді та чинному законодавству.

Профспілка вживала заходів для усунення порушень з оплати праці. Зокрема, у філії «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ПАТ «ОГХК» вдалось добитися скасування наказу щодо дисциплінарного стягнення та позбавлення премій 3 працівників підприємства. Оформлено 5 позовних заяв працівникам ПАТ «Дніпропетровський трубний завод» про стягнення заборгованості по заробітній платі і середнього заробітку за її затримку. Загальна сума, яка присуджена до стягнення на користь працівників, склала 517537 грн. Працівнику ПрАТ «ДМЗ», який є донором України, надана допомога щодо оплати лікарняного в розмірі 100% середньої заробітної плати.

Аналіз виконання **розділу IV «Робочий час та час відпочинку»** свідчить про те, що **пп.4.1 - 4.8 виконуються частково**.

За наявними в ЦК ПМГУ даними станом на 01.07.2019 чисельність працівників, які знаходились в оплачуваному простої, склала 1263 чоловіка (у січні 2019 року – 2390 чол.). Найбільша кількість з них припадає на підприємства Дніпропетровського (845 чол., з них - 845 з оплатою у 2/3 тарифної ставки), Донецького (227 чол., з них 77 – з

оплатою у 2/3, 150 – 100% тарифної ставки), Запорізького (170 чол., з них 73 – з оплатою у 2/3, 97 – 100% тарифної ставки) регіонів.

В режимі скороченого робочого часу працювали 696 чоловік (у січні 2019 року - 745 чол.), з них у Дніпропетровському регіоні – 7, Криворізькому – 11, Запорізькому – 523, Кіровоградському – 66, Донецькому – 11.

Спеціалістами Профспілки безпосередньо і через сайти надаються відповідні юридичні консультації. **П. 4.11 виконується.**

Аналіз виконання зобов'язань **розділу V «Охорона праці і здоров'я працівників»** свідчить про те, що за шість місяців поточного року на підприємствах галузі **кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком зменшилась з 11 в аналогічному періоді 2018 року до 10 у I півріччі 2019 року** (- 1 нещасний випадок чи на 9,1%).

Кількість групових нещасних випадків склала 3 проти 6 у I півріччі 2019 року.

За шість місяців 2019 року в порівнянні з аналогічним минулорічним періодом на підприємствах, в організаціях і установах ГМК України **рівень загального виробничого травматизму знижений - з 168 нещасних випадків до 136** (на 19%). При цьому кількість втрачених людино-днів зменшилась з 8677 до 6266 (на 27,8%).

П. 5.3 виконується частково. Окремі норми проекту Закону України «Про безпеку праці та здоров'я працівників» знижують рівень досягнутих гарантій, які передбачені діючим Законом України «Про охорону праці» - це стосується фінансування заходів з охорони праці, громадського контролю за додержанням законодавства з охорони праці, колективно-договірного регулювання норм і гарантій та інш. Цей законопроект треба ретельно проаналізувати за участю профспілок.

До колективних договорів підприємств ГМК включені зобов'язання щодо здійснення заходів з охорони праці, зміцнення здоров'я, профілактики загальної і професійної захворюваності, медичного обслуговування працівників і ветеранів праці, але їх фінансування проводиться не в повному обсязі (**п. 5.4 виконаний частково**).

На окремих підприємствах замість проведення детального аналізу нещасних випадків і планування на його основі витрат на заходи для запобігання нещасним випадкам витрачають кошти на виконання другорядних заходів, які не мають прямого впливу на зниження рівня виробничого травматизму та істотне поліпшення умов праці.

П.5.5 виконується частково. Більшість роботодавців реалізують норму пункту 5.5 Галузевої угоди, якою передбачене проведення атестації робочих місць.

Профспілка металургів та гірників України неодноразово зазначала, що постановою КМУ № 461 від 24.06.2016р. «Про затвердження списків виробництв, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» **безпідставно було вилучено професію майстрів**, зайнятих на гарячих ділянках робіт, адже працівники цієї категорії є організаторами виробничого процесу на гарячих ділянках робіт доменного, прокатного, феросплавного та коксохімічного виробництв, які зайняті повний робочий день на роботах із шкідливими та важкими умовами праці разом із працівниками, які мають право на дострокову пенсію (сталеварами, розливальниками сталі, горновими, вальцювальниками, плавильниками та інш.). Крім того, законне право на пільгову пенсію майстрів **документально підтверджується результатами атестації робочих місць**. На вимогу ПМГУ Мінсоцполітики розроблений проект постанови КМУ, що стосується вирішення зазначеної проблеми. Цей проект на даний час погоджений профспілками та роботодавцями і проходить узгодження із зацікавленими міністерствами.

П. 5.6 виконаний частково. На більшості підприємств галузі виконується норма ГУ щодо встановлення витрат на охорону праці в розмірі **не менше 0,6% від суми реалізованої продукції**. При цьому встановлений законом розмір обов'язкових витрат на охорону праці на рівні не менше 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік є серйозною і, на жаль, досі невирішеною проблемою, відносно якої ЦК

ПМГУ неодноразово у минулому порушував відповідні питання перед державними органами. З урахуванням високого рівня зношеності основних фондів на підприємствах ГМК України такий законодавчий обсяг фінансування профілактичних заходів з охорони праці є замалим і негативно вплине на стан охорони праці і рівень виробничого травматизму в галузі.

Неприпустимим є те, що у проекті Закону України «Про безпеку праці та здоров'я працівників» міститься норма, яка передбачає «фінансувати заходи щодо безпеки праці та охорони здоров'я працівників у необхідних для цього обсягах», і яка в подальшому може стати вже нормою відповідного закону.

П.5.9 виконувався частково. Не на всіх підприємствах розроблені та запроваджені системи заохочення підрозділів і окремих працівників за плідну роботу в галузі охорони праці.

П.5.11 виконується. Проводиться періодичний медичний огляд працівників, а також щорічний медичний огляд працівників, що знаходяться на диспансерному обліку.

Пункти 5.12 - 5.19 на переважній більшості підприємств **виконуються.**

Фахівці з питань охорони праці Профспілки здійснюють громадський контроль за створенням на підприємствах здорових і безпечних умов праці, станом виробничого середовища і дотриманням вимог діючого законодавства з охорони праці **відповідно до вимог пункту 5.20 ГУ**; представники профспілкових комітетів беруть участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві і розробці заходів щодо їх усунення **відповідно до пункту 5.21.**

Відповідно до пункту 5.22 проводиться навчання профспілкового активу з питань охорони праці, надаються консультації та безоплатна правова допомога працівникам та сім'ям постраждалих на виробництві.

Розділ VI «Соціальний захист і задоволення духовних потреб»

П.6.1 – виконується частково. Деякі підприємства не здійснюють (ПрАТ «ІСТА-ЦЕНТР», ТОВ «Електросталь-Курахове», ТОВ «Електромашпромсервіс», «ТОВ «ЗТМК» та інш.) або здійснюють не в обсязі, визначеному нормою Угоди, виплату одноразової допомоги при виході на пенсію (ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», АТ «Покровський ГЗК» та інш.).

П.6.3 виконується. На більшості підприємств і організацій Профспілки існують спортивні команди, що беруть участь у заводських, обласних і Робітничій спартакиадах.

У минулому півріччі цього року проведено ХХІХ Робітничу спартакиаду ПМГУ, в якій прийняли участь 20 команд підприємств ГМК України та близько 700 спортсменів

П.6.19 не виконувався. У зв'язку з недостатнім рівнем доходів переважної більшості працівників ГМК та відсутністю фактичного впровадження в державі пенсійної реформи, у І півріччі профспілкова сторона тимчасово не здійснювала інформаційну роботу щодо запровадження недержавного пенсійного забезпечення і залучення працівників і роботодавців до участі у «Гірничо-металургійному професійному пенсійному фондї».

Розділ VII «Робота з молоддю»

П.7.1 виконується частково. На низці підприємств не надається або надається інколи фінансова допомога молодим подружжям, що вперше взяли шлюб, молодим працівникам при поверненні на підприємство після закінчення строкової служби у лавах Збройних сил України. Це, зокрема, пов'язано і з тим, що в деяких колективних договорах така норма не передбачена або передбачена не в обсязі норми Угоди (зокрема, у ТОВ «Метінвест-Криворізький ремонтно-механічний завод», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Дніпрометиз», ТОВ «ДМЗ «Комінмет» та інш.).

Пункти 7.6 та 7.7 виконуються. Кількість молоді в трудових колективах становить майже 81 тис. або 28% від загальної кількості працюючих на підприємствах галузі.

Молодь представлена у виборних органах Профспілки.

У всіх профкомах профактивів займається роботою з молоддю. При профкомах обрані молодіжні комісії.

ЦК ПМГУ, територіальні комітети Профспілки та профкоми первинних профспілкових організацій Профспілки регулярно проводять зустрічі та семінари з молодими профактивістами. Для них ЦК ПМГУ у минулому півріччі цього року провів цикл навчальних семінарів.

Пункт 7.9 виконується. На підприємствах галузі діють Молодіжні ради, створені роботодавцями. На підприємствах групи «Метінвест» працюють ради молодих спеціалістів.

П.7.11 виконується. На підприємствах професійне навчання молоді знаходить підтримку і фінансування як з боку адміністрації, так і з боку профкому. Працівники підприємств беруть участь у науково-практичних конференціях, конкурсах профмайстерності, круглих столах та в інших заходах. Практично на всіх підприємствах проводяться конкурси по професіях та огляди художньої самодіяльності.

Пункти 7.12 та 7.13 виконуються. Для молодих фахівців на підприємствах діють спеціалізовані програми, зокрема, «Програма адаптації і розвитку молодих фахівців ПАТ «ІнГЗК», «Молодь Південного ГЗК», «Школа-ВУЗ/ПТУЗ-КЗРК» і т.п.

Проведений IV Всеукраїнський Форум молоді ПМГУ.

Розділ VIII «Гарантії діяльності і дотримання прав професійної спілки»

П.8.4 і 8.5 виконуються. Членські профспілкові внески майже всіма роботодавцями своєчасно утримуються і перераховуються профкомам. Заборгованість із профспілкових внесків з виданої зарплати мали, зокрема, ДП «Укрдіпрометз», ПАТ «Красногорівський вогнетривкий завод» та інш.

П.8.6 виконується частково. Загальна сума коштів, що перераховані профспілковим комітетам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у минулому півріччі 2019 року, - 248177,2 тис. грн.

Не всі роботодавці здійснюють відрахування коштів профкомам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у розмірі 0,5% від фонду оплати праці підприємства, колективними договорами деяких підприємств розмір зазначених відрахувань встановлений нижче за норму, передбачену Угодою (ПАТ «Покровський ГЗК», ПАТ «ДЗПВ», Філія «Вільногірський ГЗК» ДП «Об'єднана гірничо - хімічна компанія», ПАТ «Дніпрометиз», ПАТ «Часівоярський вогнетривкий комбінат», ТОВ «Електросталь-Курахове», ПАТ «Інститут Титану» та інш.).

Розділ IX «Соціальне партнерство»

П.9.5 – виконується. Профспілка взаємодіяла із Стороною власників з питань нагородження представників роботодавців та профспілкового активу до професійних свят та знаменних дат.

П.9.8 – виконується. Надаючи практичну допомогу у вирішенні питань організації і ведення соціального діалогу з роботодавцями для укладення колективних договорів, ЦК ПМГУ в минулому півріччі успішно завершив централізоване навчання профспілкових кадрів та активу територіальних організацій і профкомів первинних профспілкових організацій ПМГУ за модульною програмою «Школа економічних знань», яка у звітному періоді 2019 року була представлена трьома семінарами 2-го модулю, присвяченого основам економіки підприємства.

Секретаріат ЦК ПМГУ